

дослідження категорії «верховенство Конституції», що може бути вирішено також за допомогою діяльності органу конституційної юрисдикції, шляхом звернення до нього з конституційним поданням або конституційним зверненням щодо тлумачення конкретно статті 8 Конституції України.

Список використаних джерел

1. Оніщук М. Верховенство Конституції України як засадничий принцип правової держави [Електронний ресурс] / М. Оніщук. — Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2190>. — Назва з екрана.
2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання): від 02.11.2004 р. № 15-рп/2004 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04>. — Назва з екрана.
3. Шевчук С. Принцип верховенства права та найвища юридична сила Конституції України / С. Шевчук // Право України. — 2011. — № 5. — С. 175–186.

Оксана Миронець

*Навчально-науковий юридичний інститут
Національного авіаційного університету*

РОЛЬ ФУНКЦІЙ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВА НА ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ

На сьогодні адміністративне право, крім виконавчо-розпорядчих та внутрішньоорганізаційних, також регулює відносини з надання послуг, набуваючи «обслуговуючого», або ж «сервісного», характеру. За таких умов, безперечно, змінилося й розуміння функцій вказаної галузі права, які, як основні напрями його діяльності та впливу на соціум, мають забезпечити належну реалізацію прав, свобод та законних інтересів учасників адміністративно-правових відносин.

Серед конституційних прав людини і громадянина Конституція України вказує право на звернення (ст. 40) та право на оскарження (ст. 55) [1]. Останнє І. Бородін вважає одним з адміністративно-правових способів захисту прав та свобод людини і громадянина [2, с. 9]. На його думку, виходячи з характеру та змісту права громадян на оскарження, опосередкованих законодавством, це право реалізується як безпосередньо через загальні конституційні правовідносини, так і визначені кримінально-процесуальними, цивільно-процесуальними і адміністративно-процесуальними нормами [2, с. 16].

Д. Бахрах, який право на скаргу вважає різновидом права на звернення, поділяє адміністративні (позасудові) скарги

на загальні та спеціальні [3, с. 165]. Порядок розгляду перших, на його думку, зважаючи на те, що право на загальну адміністративну скаргу фактично є абсолютним, необмеженим, невідчужуваним правом, має здійснюватися відповідно до порядку розгляду звернень громадян [3, с. 165, 170]. Проте підстави і порядок провадження за спеціальними скаргами, на його думку, встановлюються спеціальними нормами, що містяться в інших актах [3, с. 165]. Він вважає, що право на спеціальну адміністративну скаргу найчастіше є ще одним способом захисту прав, що не конкурує з правом на загальну адміністративну скаргу, а доповнює його [3, с. 168]. І. Бородін вказує, що конституційне право громадян на скаргу (ст. 55) конкретизовано багатьма галузями права [4, с. 43].

Отже, на сьогодні існує загальний та спеціальний порядки, відповідно до яких має бути здійснено розгляд заяв та скарг. На практиці ж досить часто правоохоронні органи їх «змішують», що, на нашу думку, не тільки суперечить законодавству України, а і є свідченням наявності значної прогалини в праворозумінні застосування належного нормативно-правового акта відділеннями Національної поліції України.

Так, у разі вчинення дрібного хуліганства, відповідальність за яке передбачено ст. 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення [5] (далі по тексту — КУпАП), провадження з притягнення винного до адміністративної відповідальності має здійснюватися відповідно до статей 38, 221, 254, 255, 257, 258, 283 КУпАП.

За ст. 221 КУпАП вказані справи розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів. Згідно з частиною 2 ст. 38 КУпАП адміністративне стягнення

може бути накладено не пізніше як через три місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні — не пізніше як через три місяці з дня його виявлення. За ст. 254, 255 КУпАП органи внутрішніх справ (Національна поліція України) мають забезпечити складання протоколу про правопорушення та його передання (ст. 257 КУпАП) до суду, який повинен винести постанову по справі відповідно до ст. 258 КУпАП.

Заява потерпілого про хуліганство має бути розглянута правоохоронними органами виключно відповідно до КУпАП, і якщо правопорушник справді винен у скоєнні правопорушення, то притягнення його до відповідальності також має здійснюватися за процедурою КУпАП. На практиці ж досить часто її розгляд проводиться відповідно до Закону України «Про звернення громадян». Заявника сповіщають лише про факт розгляду його заяви і про те, що остаточне рішення буде прийнято пізніше. Зазначене рішення зазвичай не приймається, а після закінчення тримісячного строку накладення адміністративного стягнення та притягнення правопорушника до адміністративної відповідальності юридично стає неможливим.

На жаль, вказаний характер дій Національної поліції України має системний характер, і для того, щоб справді захистити свої права, громадяни після отримання зазначених повідомлень змушені використовувати інститут скарги до закінчення тримісячного строку.

У результаті розгляду подібної скарги начальником відділення Національної поліції України дільничний інспектор повинен скласти протокол про адміністративне правопорушення. Однак на практиці часто так не буває. До того ж заявник може бути лише повідомлений про факт розгляду

його скарги, що не є гарантією ні зацікавленості дільничного інспектора в належному виконанні своїх обов'язків, ні подальшого здійснення ним усіх необхідних дій згідно з КУпАП з метою складання протоколу.

Ця проблема могла б бути вирішена шляхом оскарження дій вказаних осіб у порядку адміністративного судочинства. Проте якщо строк накладення адміністративного стягнення відповідно до ст. 38 КУпАП закінчується до складання зазначеного документа, то необхідність у його складанні виключається сама собою. Після закінчення вказаного строку навіть у разі визнання в порядку, установленому Кодексом адміністративного судочинства України, протиправними дій особи, уповноваженої статтею 255 КУпАП на складання протоколу про адмінправопорушення, притягнення правопорушника до адміністративної відповідальності за протиправне діяння за ст. 173 КУпАП є неможливим у зв'язку із закінченням строку накладення адміністративного стягнення.

На сьогодні відсутній законодавчий механізм відновлення строків притягнення до адміністративної відповідальності, що, на нашу думку, значно знижує ефективність функцій адміністративного права щодо забезпечення прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина. КУпАП не містить статті про відновлення вказаного в ст. 38 строку, отже, фактично будь-яке адміністративне правопорушення може залишитися безкарним. На нашу думку, вказану статтю потрібно доповнити частиною 5 у такій редакції: «строк накладення адміністративного стягнення може бути відновлений судом до вказаного в частині 1 цієї статті відповідно до процедури Кодексу адміністративного судочинства України за умови визнання дій осіб, уповноважених статтею

255 КУпАП складати протокол про адміністративне правопорушення, з його нескладання протиправними». Зазначене створить юридичну основу для усунення вказаної вище прогалини, стане додатковою гарантією забезпечення права на оскарження рішень, захисту прав і свобод громадян. Крім того, це підвищить і багато в чому забезпечить ефективність реалізації функції адміністративного права.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради УРСР, доповнення до 51, 1122.
3. Бородін І. Л. Адміністративно-правові способи захисту прав та свобод людини і громадянина: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / І. Л. Бородін; Нац. ун-т внутр. справ. — Харків, 2004. — 36 с.
4. Бахрах Д. Н. Административное право: учебник / Д. Н. Бахрах, Б. В. Россинский, Ю. Н. Стариков. — 3-е изд. пересмотр. и доп. — М.: Норма-Учебник, 2008. — 816 с.
5. Бородін І. Л. Адміністративно-юрисдикційні провадження / І. Л. Бородін // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»: зб. наук. пр. — К.: НАУ. — 2014. — № 2 (31). — С. 41–45.